



Gledališka kritika

Gledališki pasijon

Oče Romuald: Škofjeloški pasijon,
režija Jernej Lorenci, ogled premiere 10. septembra
v **Prešernovem gledališču Kranj**

Petra Vidali

Za Škofjeloški pasijon, kot ga vsakih sedem let uprizorijo v starem mestnem jedru Škofje Loke, angažirajo 900 igralcev, premične odre, vozove in konje. Škofjeloški pasijon v **Prešernovem gledališču Kranj** odigra šest igralcev na približno štirih kvadratnih metrih v eni uri in pol. Čeprav je režijska poetika Jerneja Lorencija stabilna in stalna, se nekatere njene premise najbolj radikalno izrazijo (in se zdijo subverzivne/provokativne) v odnosu do velikih dimenzij. Za Iliado na primer je dobil največjo dvorano, Gallusovo, pa jo je vso spravil na orkestrski podi, ker je namesto spektakla "epskih dimenzij" ponudil izvor eposa, pripovedovanje.

Tudi Škofjeloški pasijon je v veliki meri "pripovedovalski variete". Štirje igralci, Gregor Zorc, **Darja Reichman**, Miranda Trnjanin in **Miha Rodman**, so govorniki. Berejo izvorni tekst, izrekajo didaskalije (pripovedujejo o tem, kako druge uprizoritve igrajo) in govorijo dodatke po principih snovalnega gledališča. Dva igralca, Doroteja Nadrah in **Blaž Setnikar**, pa s svojima telesoma, na svojih telesih vse to (od)igrata. V novem Škofjeloškem pasijonu ni vseh postaj (uprizoritev demonstrira tudi izpuste), so pa vse ključne slike od raja do Kristusovega trpljenja - Adamov in Evin padec, alegorija smrti, zadnja večerja, bičanje, križanje ... Uprizoritev "slike" nekajkrat dekonstruira tako, da nanje gleda dobesedno kot na slike (z opisi upodobitev Adama in Eve ali Mušičevih upodobitev mrtvih v ciklu Nismo poslednji), večinoma pa tako, da jih prelepi/preglasi/nadomesti s fenomenologijo našega časa. Kje danes razbiramo smrt? V osmrtnicah. Zato jih v predstavi prebirajo in lepijo na Jezusovo telo. Kje in kako se danes umira? V bolnišnici, s transfuzijami in respiratorji. Zato se tako - z zalepljenimi usti in cevkami - umira tudi v predstavi. Kaj lahko naš čas pove o Jezusovi smrti? Pojasni uničevanje tkiv pri bičanju in sosledje poškodb in odpovedi organov pri križanju in zato res dobimo natančno ekspertizo. Kaj je danes velika noč? Družinski praznik od četrtrkove zadnje večerje do nedeljskega kosila. Ampak bi bilo premalo sofisticirano (z vidika sodobne gastronomije in sodobnih uprizoritvenih praks), če bi ostali pri šunkih in jajcih, zato je kulinarič-

na fantazmagorija v predstavi kompleksnejša.

Izvorni del besedila se izvaja v izvornem jeziku, slovenščini 18. stoletja, ki jo igralci suvereno reproducirajo (odlično lektorsko delo Maje Cerar), takšna se zdi tudi izvedba nemškega dela (**Darja Reichman**), manj argumentirana pa je odločitev zanj. Scenografija Branka Hojnika zaznamuje krčenje dimenzij, zapiranje prostora, kostumografija Belinde Radulović poudarja ločnico med po kodeksu obredno oblečenim telesom in golim telesom, glasba Branka Rožmana pritiska z vso težo, da je potem otroška pesem Oljsko goro tiha noč pokriva še bolj angelska. Lorenci je pasijonu slekel spektakel-sko obleko, da bi prišel do golega bistva: do izgnanega in preganjanega posameznika, do njegovega mučenega telesa. Od raja do Golgote smo nenedolžni, zabijanje žebeljev je kulminacija in čisti pojem nabijanja krivde, zato je (bilo) treba ta sadomazohistični obred ponavljati. Današnji Škofjeloški pasijoni nimajo seveda več nobene zveze ne z vero ne s Cerkvijo in tudi z relevantni gledališčem ne, ampak samo s turizmom. Ekskluzivna gledališka uprizoritev Škofjeloškega pasijona mučno razgrinja mehanizme, metastaze in praznjenje fenomena, vprašanje pa je, ali je to dovolj. Vprašanje je, ali sploh osmisli svoje spraševanje in ali ni tudi to že preveč izpraznjeno.

O (apriornih) ideoloških napadih na predstavo pa nima smisla izgubljati besed. Ne glede na to, v kaj ga zavijejo, je pri vseh - pri Simoni Semenič, Maji Smrekar ali Jerneju Lorenciju - na sredini lepo žensko telo. To dvigne njihovo zastavo. Telo Doroteje Nadrah ni nič bolj golo, kot je na katerikoli upodobitvi Eve v rajju. (V bistvu je golo precej manj, samo do pasu.) In tudi Jezus v podobi **Blaža Setnikarja** ni bolj oskrunjen kot na katerikoli

upodobitvi križanja. Je danes prepovedano, kar je bilo dovoljeno celo v srednjem veku? Sicer pa levica ni veliko boljša. V Lorencijevi Bibliji je - ker je merila neposredno relacijo med vernikom in božjim, brez kritike institucije - videla apologijo Cerkve. Samo, da se kulturni boj nadaljuje.

Uprizoritev pasijonu sleče spektaklesko obleko, da bi prišla do golega bista: do mučenega telesa

Ustvarjalci predstave

Oče Romuald/Lovrenc Marušič:
Škofjeloški pasijon

Premieri: 10. septembra v
Prešernovem gledališču Kranj,

24. oktobra v Mestnem
gledališču Ptuj (koprodukcija)

Predstava traja 95 minut,
brez odmora.

Režiser **Jernej Lorenci**

Dramaturg **Matic Starina**

Koreograf in asistent režiserja

Gregor Luštek

Scenograf **Branko Hojnik**

Kostumografka

Belinda Radulović

Skladatelj **Branko Rožman**

Lektorica **Maja Cerar**

Oblikovalec svetlobe

Borut Bučinel

Oblikovalec maske **Matej Pajntar**

Igrajo **Darja Reichman,**

Blaž Setnikar, Miha Rodman,

Doroteja Nadrah k. g., **Miranda**

Trnjanin k. g., **Gregor Zorc** k. g.

Pesem Oljsko goro tiha noč

pokriva na posnetku poje

Pipa Lorenci.



Doroteja Nadrah in **Blaž Setnikar** Foto: Nada ŽGANK



Darja Reichman, Miranda Trnjanin,
Doroteja Nadrah, **Blaž Setnikar,**
Gregor Zorc in **Miha Rodman**
Foto: Nada ŽGANK